

STORTINGET

Representantforslag 229 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Olav Urbø, Ole André Myhrvold, Sandra Borch, Ivar Odnes og Nils T. Bjørke

Dokument 8:229 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olav Urbø, Ole André Myhrvold, Sandra Borch, Ivar Odnes og Nils T. Bjørke om innføring av full rettighetsbasert merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Til Stortinget

Bakgrunn

Bedrifter kan fradragføre merverdiavgift på varer og tjenester de selv kjøper inn. Det kan ikke frivillige organisasjoner, fordi de i liten grad selger varer og tjenester. Derfor blir frivillige organisasjoner sittende igjen med en ekstraregning på 25 prosent av alle utgifter til bruk i den frivillige virksomheten. Merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillig sektor har som formål å kompensere for dette, men ordningen er underfinansiert og dekket i 2017 kun 72,8 prosent av det totale søknadsbeløpet.¹

Betydning av ordningen

Da momskompensasjonsordningen ble etablert i statsbudsjettet for 2010, var det for å styrke rammevilkårene for frivillig sektor. Hensikten var å bidra til å videreutvikle frivillig sektor som en selvstendig sektor i samfunnet.

Frivillige lag og organisasjoner skaper aktivitet, tilhørighet og fellesskap i lokalsamfunnet og er viktige for demokratiet. I 2017 mottok over 23 000 organisasjoner

momskompensasjon. Det store flertallet av disse er lokale lag og foreninger. Gjennom at staten kompenserer momsutgiftene kan organisasjonene bruke ressursene sine på å skape mer aktivitet og holde nivået på medlemskontingenter og deltakeravgifter nede. Momskompensasjonen betales ut som frie midler til organisasjonene, uten krav om at organisasjonene rapporterer på bruken. Det er en enkel og ubyråkratisk ordning som styrker frivilligheten uten at det virker styrende på frivillig sektors formål og aktiviteter.

Økende avkortning av momskompensasjonen

Da ordningen ble innført, ble det satt et mål om å trappe opp ordningen til en ramme på 1,2 mrd. kroner innen 2014. I 2009 ble det antatt at dette ville være tilstrekkelig til å oppnå full momskompensasjon.²

I søknadsåret 2011 var det totale godkjente søknadsbeløpet ifølge Lotteri- og stiftelsestilsynet på 1,17 mrd. kroner, mens det var satt av om lag 600 mill. kroner til ordningen. Dette betød at alle organisasjonene fikk avkortet søknadsbeløpene sine med 49 prosent.

På grunn av at ordningen har blitt bedre kjent, og på grunn av økt aktivitet i frivillig sektor, har det totale søknadsbeløpet økt mer enn pris- og lønnsvekst. Fram til 2014 ble ordningen styrket i tråd med regjeringens opptrappingsplan, og dette førte til at avkortingen dette året var på 17 prosent. Etter 2014 har ikke bevilgningen holdt følge med økning i søknadsbeløp, noe som har gjort at avkortningen har økt til 27,2 prosent i 2017.

1. <https://lottstift.no/tilskotsordningar/om-momskompensasjon-generell-ordning/tal-og-rapportar-generell-ordning/>

2. Se budsjettinnstillingen <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2010-2011/inns-201011-014/4/4/#a3>

Vedtak om opptrapping

I juni 2017 vedtok Stortinget å anmode regjeringen om en opptrappingsplan for momskompensasjonsordningen og å utvikle ordningen som sikrer at midlene kommer organisasjoner som er basert på frivillighet, til gode (jf. Dokument 8:102 S (2016–2017) og Innst. 478 S (2016–2017)). En prosess for å revidere ordningen er satt i gang, men i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 var imidlertid rammen for ordningen justert med mindre enn forventet pris- og lønnsvekst. Det ble heller ikke lagt fram noen opptrappingsplan for ordningen.

I budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti for 2018 ble rammen for ordningen økt med 75 mill. kroner ut over regjeringens forslag, slik at samlet beløp satt av til momskompensasjon i 2018, er 1,425 mrd. kroner. Frivillighet Norge estimerer søknadsbeløpet til å bli 1,94 mrd. kroner i 2018. Med andre ord mangler det 515 mill. kroner på fullfinansiering i 2018.

Frivillighetspolitikken

Regjeringen har varslet at det skal komme en stortingsmelding om frivillighetspolitikken i løpet av høsten 2018. Frivilligheten etterspørres som samarbeidspartner for det offentlige på stadig flere områder, og aktiviteten i frivillig sektor er høy. Frivillig sektor har spilt inn at innføring av full, rettighetsbasert momskompensasjon vil være det viktigste tiltaket for å styrke rammebetingelsene til frivillig sektor.

Forslagsstillerne mener at staten ikke skal ha frivillig sektor som en inntektskilde, og vil gi frivillige organisasjoner fullstendig fritak for moms. Dette bør gjøres gjennom å gjøre momskompensasjon til en rettighet for frivillige organisasjoner, og gjennom å åpne for at frivillige organisasjoner kan gå inn i det ordinære moms-systemet med nullsats og få fradrag for hele sin frivillige virksomhet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre rettighetsfesting av 100 prosent merverdiavgiftskompensasjon eller 0-sats for merverdiavgift for frivillige organisasjoner, som skal tre i kraft innen utgangen av stortingsperioden 2017–2021.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner som når målet om 100 prosent kompensasjon innen utgangen av stortingsperioden 2017–2021.
3. Stortinget ber regjeringen sikre rett til full kompensasjon for alle utgifter i forbindelse med nybygg, vedlikehold og rehabilitering for organisasjonseide bygg og anlegg som brukes i den frivillige virksomheten.

16. mai 2018

Olav Urbø

Ole André Myhrvold

Sandra Borch

Ivar Odnes

Nils T. Bjørke